

RAPPORTAGE

Nader onderzoek ecologie

Lageweg

Terheijden

Rapport nader onderzoek ecologie

Lageweg, Terheijden

Opdrachtgever	Zwaluwe Ontwikkeling Thijssenweg 12 4927 PC Hoge Zwaluwe
Rapportnummer	19690.004
Versienummer	D2
Status	Definitief
Datum	24 mei 2023
Opsteller ¹	De heer J. Bakker, BSc
Kwaliteitscontrole	De heer L. Golterman, MSc

¹ AVG

In onze rapportages wordt niet gewerkt met handtekeningen en/of parafen. Conform protocol en eisen uit het kwaliteitssysteem wordt het rapport aantoonbaar vrijgegeven. In het kader van de AVG dient, voorafgaand aan publicatie of bij uitlevering aan derden, bijlagen met kadastrale uittreksels en namen van opdrachtgevers verwijderd dan wel zwart gelakt te worden.

KWALITEITSZORG

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en onderzoeksbureaus die werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en die de belangen behartigt van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

CERTIFICERING

Econsultancy werkt volgens een dynamisch kwaliteits- en milieusysteem, zoals beschreven in het kwaliteits- en milieuhandboek. Ons kwaliteits- en milieusysteem is gecertificeerd volgens de eisen in de NEN-EN-ISO 9001 en NEN-EN-ISO 14001. Daarnaast staat veilig werken bij Econsultancy voorop en zijn we gecertificeerd voor VCA*.

BETROUWBAARHEID

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten en het al dan niet voorkomen van soorten. De gebruikte informatie omtrent verspreiding van soorten is deels afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden. Econsultancy accepteert op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

Al onze rapportages worden opgesteld conform de 'Handleiding omgaan met AVG in bodemonderzoeken' opgesteld door de VKB (29 juni 2022). Hiermee voldoet de rapportage aan de eisen die de wet en NEN normen ons stellen en wordt tevens voldaan aan de AVG.

GELDIGHEID ONDERZOEK

In het algemeen kan gesteld worden dat een quickscan geldig is voor een periode van 2 tot 3 jaar, tenzij in deze periode de ecologische omstandigheden wezenlijk zijn veranderd en/of de Wet natuurbescherming, dan wel inzichten hieromtrent zijn gewijzigd. Bij uitstel van de uitvoering van een project met meer dan 3 jaar verdient het de aanbeveling de resultaten van de quickscan opnieuw te toetsen.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de rechthebbende.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEBIEDSBESCHRIJVING.....	2
	2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving	2
	2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie	3
3	RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK	3
4	ONDERZOEKSMETHODIEK	4
	4.1 Functioneel leefgebied huismus	4
	4.2 Vaste rust- en voortplantingsplaatsen, migratieroutes en foerageergebied(en) bunzing, wezel, hermelijn en steenmarter	4
5	ONDERZOEKSRESULTATEN	7
	5.1 Huismus.....	7
	5.2 Bunzing, wezel, hermelijn en steenmarter	8
6	TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING.....	9
	6.1 Huismus.....	9
	6.2 Zorgplicht algemene broedvogels en grondgebonden zoogdieren	9
7	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN.....	10
	Samenvatting conclusies nader onderzoek.....	10
	Adviezen en aanbevelingen	10

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van Zwaluwe Ontwikkeling opdracht gekregen voor het uitvoeren van een nader onderzoek ecologie aan de Lageweg te Terheijden.

Het nader onderzoek ecologie is uitgevoerd in het kader van woningbouwplan Molenweel en naar aanleiding van de resultaten van de quickscan Wet natuurbescherming die Econsultancy in augustus 2022 op de onderzoekslocatie heeft uitgevoerd (rapport 19690.003, versie D2, d.d. 28 november 2022).

Econsultancy is lid van de branchevereniging Netwerk Groene Bureaus en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen.

2 GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie ($\pm 22.130 \text{ m}^2$) ligt aan de Lageweg te Terheijden. In figuur 2.1 is de onderzoekslocatie weergegeven.

Figuur 2.1 Topografische ligging van de onderzoekslocatie.

De landelijk gelegen onderzoekslocatie betreft een onbebouwd perceel en functioneert als een tuinderij. De kwekerij beslaat circa 80% van de gehele onderzoekslocatie en bevat diverse velden met verschillende soorten boeketplanten en -bloemen. De overige 20% van de onderzoekslocatie bestaat uit een (verwilderde) moestuin, grasstroken langs het water en tussen de kweekvelden door, haag-beukhagen en aaneengesloten knotwilgrijen. Op het perceel staat daarnaast onder andere een koepelkas, een container met een aanbouw waar materiaal voor de kwekerij opgeslagen ligt, stapels met pallets en banden.

De onderzoekslocatie wordt ten noorden, zuiden en westen direct begrensd door de Vaartkantsevliet (oppervlaktewater). Ten oosten van de onderzoekslocatie ligt een ondiepe greppel en staat een bomenrij van gewone essen en eiken met in het midden de Lageweg (autoweg). Ten zuidoosten van de onderzoekslocatie staan woonhuizen met schuren. De onderzoekslocatie staat ten noorden in verbinding met agrarische buitengebied.

Om een impressie te krijgen van de inrichting van de planlocatie, wordt verwezen naar pagina 4 van het quickscan rapport (19690.003, versie D2, d.d. 28 november 2022).

2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie

De initiatiefnemer is voornemens om de onderzoekslocatie bouwrijp te maken voor de komst van nieuwbouwwoningen. Hierbij blijven de knotwilgrijen langs de waterkant behouden en op locaties waar knotwilgen ontbreken, worden nieuwe knotwilgen aangeplant. In de toekomstige situatie komt er geen openbare verlichting langs de contouren van de projectlocatie. De overige onderdelen op het terrein worden verwijderd.

3 RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK

Uit de quickscan (19690.003, versie D2, d.d. 28 november 2022) blijkt dat, om de effecten van de ingreep volledig te kunnen toetsen aan de Wet natuurbescherming er op sommige punten meer informatie is benodigd:

*De onderzoekslocatie kan een essentiële functie vervullen voor potentiële huismusnestlocaties buiten de onderzoekslocatie. Het verwijderen van al het aanwezige groen is in strijd met de Wet natuurbescherming. Nader onderzoek dient uit te wijzen of **huismussen** daadwerkelijk gebruik maken van de onderzoekslocatie.*

*De onderzoekslocatie biedt potentieel leefgebied voor de **bunzing, wezel, hermelijn** en **steenmarter**. Op de onderzoekslocatie kunnen vaste rust- en voortplantingsplaatsen, migratieroutes en foerageergebieden aanwezig zijn. Het perceel bouwrijp maken is in strijd met de Wet natuurbescherming. Nader onderzoek dient uit te wijzen of de bunzing, wezel, hermelijn en/of steenmarter gebruik maken van de onderzoekslocatie.*

*De knotwilgrijen langs de noordelijke, zuidelijke en westelijke contouren van de onderzoekslocatie kunnen in potentie gebruikt worden door **vleermuizen** om als vliegroute te functioneren en voor de **grote weerschijnvlinder** en **grote vos** als waardplant voor ei-afzet. Indien de knotwilgrijen ten delen of volledig worden gekapt, dient nader onderzoek naar vliegroutes van vleermuizen en waardplanten van de grote weerschijnvlinder en grote vos uitgevoerd te worden. Er wordt geadviseerd om tijdens werkzaamheden binnen het actieve vleermuisseizoen (april tot eind oktober) tussen zonsondergang en zonsopkomst, gebruik maken van vleermuisvriendelijke verlichting. In de permanente situatie strooilicht naar de directe omgeving voorkomen en vleermuisvriendelijke verlichting toepassen.*

*Met betrekking tot **algemene broedvogels** wordt geadviseerd om de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren om overtreding te voorkomen. Het broedseizoen loopt doorgaans van maart tot en met augustus. Werkzaamheden binnen deze periode kunnen ook in strijd zijn met algemeen voorkomende **grondgebonden zoogdieren zoals** egel, haas en muizensoorten en **algemene amfibieën**. Indien de onderzoekslocatie bouwrijp gemaakt dient te worden in deze periode of in de vorstperiode (betrekking op zoogdieren en amfibieën) wordt geadviseerd om een ecologisch werk-protocol te laten opstellen. Voorgaand aan de werkzaamheden dient bijvoorbeeld in dat geval een broedvogelinspectie te worden uitgevoerd.*

Door het behoud van de knotwilgenrijen en het niet toepassen van openbare verlichting langs de contouren van de projectlocatie, zijn de nadere onderzoeken naar vleermuizen, grote weerschijnvlinder en grote vos niet uitgevoerd. De nadere onderzoeken naar functioneel leefgebied van de huismus en vaste rust- en voortplantingsplaatsen, migratieroutes en foerageergebied van de bunzing, wezel, hermelijn en steenmarter zijn wel uitgevoerd. Onderhavige rapportage betreft de verslaglegging van deze uitgevoerde nadere ecologische onderzoeken in het voorjaar van 2023.

4 ONDERZOEKSMETHODIEK

4.1 Functioneel leefgebied huismus

Om te onderzoeken of de onderzoekslocatie een beschermde functie vervult voor huismussen is er op 3 april 2023 en 14 april 2023 een veldbezoek uitgevoerd. Het veldbezoek duurde één uur en is uitgevoerd in de ochtend enkele uren na zonsopkomst. Het veldbezoek werd door één onderzoeker uitgevoerd. Tijdens het veldbezoek is de gehele onderzoekslocatie waargenomen op de aanwezigheid van huismussen. De huismussen zijn zowel auditief als visueel waargenomen. Indien huismussen op de onderzoekslocatie aanwezig zouden zijn, zal vervolgens het geslacht, aantal en frequentie van de aanwezigheid worden vastgesteld. Bij aanwezigheid van huismussen zal daarnaast het gedrag worden genoteerd (foerageren, sociale activiteiten/kwetterplekken, stofbaden, drinken). Daarnaast zijn de nestlocaties buiten de onderzoekslocatie vastgesteld. Deze informatie is van belang om vast te kunnen stellen of het mogelijke gebruik van de onderzoekslocatie door huismussen essentieel is voor het functioneren van een nestlocatie buiten de onderzoekslocatie. De onderzoeksopzet is gebaseerd en komt overeen met het kennisdocument huismus, 2023 van BIJ12 en het NGB soorteninventarisatieprotocol voor de huismus, 2017.

Tijdens de veldbezoeken waren de weersomstandigheden voor het waarnemen van de huismus gunstig. Tijdens geen van de veldbezoeken was de temperatuur lager dan 3 °C. De windsnelheid lag beneden de 2 Bft. en er was geen sprake van neerslag.

Tabel 4.1 Omstandigheden aanvullende onderzoek huismus 2023.

Datum	Tijd	Temperatuur	Weersomstandigheden
4 april 2023	8:30 - 9:30	4°C	Helder en droog
14 april 2023	9:00 - 10:00	8°C	Helder en droog

4.2 Vaste rust- en voortplantingsplaatsen, migratieroutes en foerageergebied(en) bunzing, wezel, hermelijn en steenmarter

Om te onderzoeken of de onderzoekslocatie een beschermde functie vervult voor de bunzing, wezel, hermelijn en steenmarter zijn er in de periode van 2 maart 2023 t/m 13 april 2023 wildcamera's geplaatst op de onderzoekslocatie. De onderzoeksmethodiek die hiervoor gebruikt is, betreft de methode zoals beschreven in de

Handleiding NEM Meetnet BuBo (La Haye et al., 2017) en Handreiking kleine marters (Bouwens, 2017). Voor de steenmarter is geen specifieke handreiking beschikbaar. Aangezien de steenmarter een vergelijkbaar habitatgebruik heeft als bunzing en boommarter, zijn beide handreikingen ecologisch verantwoord te gebruiken voor een nader onderzoek naar de steenmarter. De onderzoeksopzet- en inspanning is bepaald aan de hand van de grootte van de onderzoekslocatie, aanwezigheid van kansrijke plekken en de gebiedsinrichting.

Uit de habitatanalyse (figuur 4.4) zijn de meest kansrijke plekken voor kleine marterachtigen en de steenmarter naar voren gekomen. Gelet op de reguliere bedrijfsvoering op de onderzoekslocatie zijn met name de randen en het zuidelijke deel van de onderzoekslocatie in potentie het meest geschikt geacht. Op basis hiervan zijn de wildcamera's verspreid over de meest geschikte locaties (zie tabel 4.2 en figuur 4.4).

Er zijn in totaal vier wildcamera's gepositioneerd op de onderzoekslocatie bestaande uit twee struikrovers, één mostela en één wildcamera in BuBo-opstelling. De wildcamera in struikrover methode (zie figuur 4.1) berust op een half gesloten buis met een geplaatste wildcamera in het gesloten gedeelte van de buis. Op circa 30 centimeter afstand is een lokstof geplaatst (sardientjes in visolie). De mostela is een rechthoekige gesloten box die betreden kan worden middels een ronde buis (zie figuur 4.2). De BuBo-opstelling berust op een losse wildcamera die op circa 20 centimeter hoogte wordt geplaatst (zie figuur 4.3). Op circa 1 meter afstand is een lokstof geplaatst (sardientjes in visolie). De wildcamera's hebben dezelfde positie gehouden en zijn gedurende 6 weken niet verplaatst. Om de twee weken zijn de camera's gecontroleerd en zijn de sd-kaartjes en lokstoffen verwisseld.

Op 3 april 2023 is een aanvullend sporenonderzoek uitgevoerd. Tijdens dit bezoek is de gehele onderzoekslocatie geïnspecteerd op mogelijke sporen van kleine marterachtigen en de steenmarter. Hierbij is gezocht naar prenten, vraatsporen, krabsporen en wissels.

Tabel 4.2 Opstelling wildcamera's met omgevingselementen tijdens het nader onderzoek 2023.

Cameranummer	Methode	Omgevingselementen
1	Struikrover	Lijnvormige haagbeuk-haag langs een deels waterhoudende greppel met lage grasvegetatie
2	Mostela	Lijnvormige hulsthaag in de buurt van opgeslagen takkenhopen en nabij lage vegetatie
3	BuBo	Tussen lijnvormige hagen nabij de koepelkas met verruigde hoekjes en materialen
4	Struikrover	Tussen de rand van een kweekveld en de verwilderde moestuin op het noordelijke deel van het perceel

Figuur 4.1 Struikrover (nummer 4) gepositioneerd op de onderzoekslocatie.

Figuur 4.2 Mostela (nummer 2) gepositioneerd onder de hulsthaag op de onderzoekslocatie aangegeven met een rode cirkel.

Figuur 4.3 BuBo (nummer 3) gepositioneerd nabij de koepelkas op de onderzoekslocatie aangegeven met een rode cirkel.

Figuur 4.4 Habitatanalyse geschiktheid kleine marterachtigen en steenmarter in combinatie met de posities van de wildcamera's.

5 ONDERZOEKSRESULTATEN

5.1 Huismus

Binnen de onderzoekslocatie zijn geen huismusnestlocaties vastgesteld. Er zijn tijdens de twee bezoeken slechts éénmaal huismussen vastgesteld in een hulsthaag op de onderzoekslocatie. In totaal waren er vier huismussen gedurende enkele minuten sociale activiteiten aan het uitvoeren. De huismussen vlogen hierna ten zuiden weg van de onderzoekslocatie en streken neer in een groene achtertuin aan de Schapenbogert.

Tijdens het onderzoek zijn er nestlocaties van de huismus vastgesteld buiten de onderzoekslocatie onder daken van woningen aan de Schapenbogert en de Lageweg. Rondom deze nesten zijn diverse kwetterplekken vastgesteld waar huismussen tijdens de ronden gebruik van maakten. Daarnaast zijn een aantal geschikte kwetterplekken niet in gebruik gezien door huismussen (zie figuur 5.1).

Tijdens het onderzoek naar huismussen zijn er diverse soorten vogels op de onderzoekslocatie vastgesteld zoals de koolmees, vink, spreeuw, merel, winterkoning, ekster, grote Canadese gans, wilde eend, groene specht en zanglijster. Een deel van deze vogels kunnen mogelijk nesten hebben op de onderzoekslocatie (zie hoofdstuk 6).

Figuur 5.1 Verspreiding van de huismus op basis van inventarisatie in het seizoen 2023.

5.2 Bunzing, wezel, hermelijn en steenmarter

Binnen de onderzoekslocatie zijn geen waarnemingen vastgesteld van de bunzing, wezel, hermelijn en steenmarter. Tijdens het sporenonderzoek zijn daarnaast geen sporen aangetroffen die duiden op de aanwezigheid van deze soorten. Er zijn slechts enkele houtduifveren gevonden die duiden op een dode houtduif. Het karkas is niet aangetroffen. De veren zijn niet afgebeten waardoor de houtduif naar alle waarschijnlijkheid zonder predatie is overleden of door een roofvogel.

Er zijn op de camerabeelden diverse soorten vastgesteld zoals: groene specht, winterkoning, egel, bosmuis, huisspitsmuis, koolmees, huiskat, merel, houtduif, roodborst en haas. In figuur 5.2 t/m 5.4 zijn enkele waarnemingen weergegeven. In het kader van de zorgplicht dient er rekening te worden gehouden met aanwezige fauna op de onderzoekslocatie tijdens de werkzaamheden (zie hoofdstuk 6).

Figuur 5.2 Houtduiven vastgelegd met de wildcamera in BuBo-opstelling.

Figuur 5.3 Haas vastgelegd met de wildcamera in BuBo-opstelling.

Figuur 5.4 Egel vastgelegd met één van de struikrovers.

6 TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING

6.1 Huismus

De huismus valt onder het beschermingsregime van artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming. Het is verboden de voortplantings- en rustplaatsen te beschadigen of te vernielen en de nesten mogen niet worden weggenomen. De functionele leefomgeving van de huismus is van belang voor het functioneren van een nestlocatie. Het opzettelijk wegnemen van essentieel leefgebied van de huismus kan resulteren in indirecte beschadiging van een nest.

De kwetterplek van de huismus op de onderzoekslocatie is slechts éénmalig in gebruik gezien door een aantal huismussen. De afstand van deze kwetterplek tot de vastgestelde nestlocaties buiten de onderzoekslocatie bedraagt 90 meter. De kwetterplekken dichtbij de nestlocaties buiten de onderzoekslocatie werden veelvuldiger gebruikt. Het wegnemen van de enkele kwetterplek op de onderzoekslocatie zal niet resulteren in verlies van nesten buiten de onderzoekslocatie. Er zijn voldoende alternatieve kwetterplekken buiten de onderzoekslocatie in het gemeentelijke groen en de voor- en achtertuinten van bewoners. In de toekomstige situatie zal de onderzoekslocatie bestaan uit een groen ingerichte woonwijk waar voldoende ruimte voor groen wordt ingepast in de bouwplannen. Om deze redenen wordt het wegnemen van het groen op de onderzoekslocatie niet gezien als een ontheffingsplichtige handeling in het kader van de Wet natuurbescherming.

6.2 Zorgplicht algemene broedvogels en grondgebonden zoogdieren

Alle in het wild levende flora en fauna geniet bescherming onder artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming, de zorgplicht. Een ieder die te maken heeft met de wilde flora en fauna en hun leefomgeving dient voldoende zorg in acht te nemen om zorgvuldig te werken.

Tijdens de onderzoeksrondes zijn diverse vogels en grondgebonden zoogdieren vastgesteld (zie hoofdstuk 5). De werkzaamheden dienen met zorg te worden uitgevoerd waarbij dieren tijdelijk een onderkomen elders kunnen vinden en in de toekomstige situatie zoveel als mogelijk op de oorspronkelijke plek kunnen voortbestaan. De werkzaamheden dienen afgestemd te worden op kwetsbare periodes van dieren, zoals het broedseizoen en vorstperiodes. Door te werken conform een ecologisch werkprotocol zal te allen tijde de zorgplicht zoveel als mogelijk worden gewaarborgd.

7 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Econsultancy heeft in opdracht van Zwaluwe Ontwikkeling een nader onderzoek uitgevoerd aan de Lageweg te Terheijden naar het functionele leefgebied van de huismus, bunzing, wezel, hermelijn en steenmarter.

Het nader onderzoek is uitgevoerd in het kader van woningbouwplan Molenweel. De initiatiefnemer is voornemens om de onderzoekslocatie bouwrijp te maken voor de komst van nieuwbouwwoningen. Hierbij blijven de knotwilgrijen langs de waterkant behouden en op locaties waar knotwilgen ontbreken, worden nieuwe knotwilgen aangeplant. In de toekomstige situatie komt er geen openbare verlichting langs de contouren van de projectlocatie. De overige onderdelen op het terrein worden verwijderd.

Samenvatting conclusies nader onderzoek

- De onderzoekslocatie vervult geen beschermde functie voor de streng beschermde huismus, bunzing, wezel, hermelijn en steenmarter;
- De onderzoekslocatie vervult een functie voor algemene broedvogels als nestlocatie en foerageergebied;
- De onderzoekslocatie vervult een functie voor algemeen grondgebonden zoogdieren als leefgebied en vaste rust- en verblijfplaatsen.

Adviezen en aanbevelingen

- Er dient rekening te worden gehouden met de zorgplicht (artikel 1.11, Wet natuurbescherming) tijdens de werkzaamheden en in de permanente situatie. Indien de werkzaamheden worden uitgevoerd binnen het broedseizoen van vogels (maart tot september) wordt voorafgaand aan de werkzaamheden een **broedvogelinspectie** geadviseerd. Daarnaast wordt geadviseerd om conform een **ecologisch werkprotocol** de werkzaamheden uit te voeren, in ieder geval bij het bouwrijp maken van de projectlocatie, aangezien een hoog aantal aan soorten zich bevinden op de locatie;
- Tot slot wordt geadviseerd om bij de inrichting van de nieuwe situatie rekening te houden met de biodiversiteit door nestkasten in te bouwen, verbindende groenstructuren en verruigde hoekjes te creëren, gebruik te maken van inheemse plantensoorten of bijvoorbeeld een natuurlijke wadi aan te leggen. Zo kan de natuurinclusiviteit van de nieuwbouw worden vergroot. Over het algemeen trekken inheemse plantensoorten meer insecten aan dan exoten. Dit zal een positieve werking hebben op het voedselaanbod voor vogels, vleermuizen, amfibieën en grondgebonden zoogdieren. Naast de algemene positieve werking op insecten trekken bloemrijke kruiden bestuivers zoals bijen aan, worden de bessen en de zaden gegeten door verschillende diersoorten en dienen deze planten als schuil- of nestlocatie. Door dit soort simpele maatregelen te treffen kan de achteruitgang van de biodiversiteit in Nederland worden tegengegaan en ontstaat daarnaast een groene leefomgeving, wat een positieve bijdrage levert aan het toekomstige wooncomfort van de nieuwbouw. Ook kan het tijdig implementeren van nestkasten en groenstructuren in de planvorming resulteren in het sneller doorlopen van een eventueel benodigde ontheffingsaanvraag. Voor het opstellen van een op maat gemaakt **natuurinclusiviteitsplan** wordt geadviseerd om een ecooloog in te schakelen.

Verklarende woordenlijst

Activiteitenplan

Een activiteitenplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het activiteitenplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of voortplantingsplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Broedseizoen

Voor het broedseizoen staat in de wet geen vaste periode. De looptijd verschilt per soort en varieert per jaar. Veel vogelsoorten broeden ongeveer tussen 15 maart en 15 augustus.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/NNN hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/NNN, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of voortplantingsplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kan oplopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaar rond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Wet natuurbescherming is bedoeld om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Wet natuurbescherming een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Een mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van de Wet natuurbescherming. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Wet natuurbescherming significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast.

Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing, een zogenaamde passende beoordeling, moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen. Voor het goede begrip, de soorten hoeven er niet te zitten, het gebied moet geschikt zijn voor de soorten.

Voortplantingsplaats of rustplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. De Wet natuurbescherming omschrijft niet exact wat een vaste rust- of voortplantingsplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kan sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Buiten de kraamperiode worden deze door groepjes vrouwtjes en jongen gebruikt, in de kraamperiode door individuele mannetjes.